

ALERT PRAWNY: Tarcza antykryzysowa – istotne zmiany dotyczące maksymalnych cen i marż w dobie zagrożenia epidemicznego COVID-19

1 kwietnia 2020 r.

W dniu 31 marca 2020 r. w Dzienniku Ustaw ogłoszono dwie z trzech rządowych ustaw składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. Jedną z nich jest ustawa o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (nowelizacja ustawy COVID-19), która wprowadza istotne zmiany również w zakresie prawa konkurencji.

Regulacje w brzmieniu zaproponowanym przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) dotyczą w szczególności ustalania maksymalnych cen lub marż określonych produktów i usług.

Poniżej przedstawiamy Państwu analizę nowych przepisów, które weszły w życie w dniu 31 marca 2020 r.:

1. Regulacje dotyczące cen maksymalnych wynikające z ustawy COVID-19

Już na gruncie art. 8 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (ustawa COVID-19), minister właściwy do spraw zdrowia posiada kompetencję do ustalania – w drodze obwieszczenia – cen maksymalnych następujących kategorii produktów, które mogą być wykorzystane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19:

- a) produktów leczniczych i produktów leczniczych weterynaryjnych;
- b) wyrobów medycznych; oraz
- c) środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

Powyższe obwieszczenie oparte jest na informacjach przekazywanych przez Głównego Inspektora Farmaceutycznego.

2. Nowe kompetencje w zakresie ustalania cen maksymalnych niektórych produktów i usług

W celu zwiększenia ochrony konsumentów przed nadmiernym wzrostem cen, na mocy nowelizacji ustawy COVID-19 został dodany art. 8a, zgodnie z którym minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia oraz ministrem właściwym do spraw rolnictwa i rozwoju wsi, może określić – w drodze rozporządzenia – maksymalne ceny lub marże (zarówno hurtowe, jak i detaliczne) stosowane w sprzedaży towarów lub usług mających znaczenie dla:

- ochrony zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi lub
- kosztów utrzymania gospodarstw domowych.

W uzasadnieniu projektu podkreślono, że rozwiązanie to z założenia ma dotyczyć tylko produktów podstawowych, mających wyjątkowe znaczenie dla ochrony zdrowia lub funkcjonowanie gospodarstw domowych.

Minister właściwy do spraw gospodarki może zatem ustalić ceny maksymalne dla różnych poziomów obrotu towarowego, uwzględniając skalę sprzedaży lub świadczenia usług, jak również uwarunkowania regionalne. Projekt wskazuje przesłanki, którymi minister powinien kierować się przy ustalaniu ww. cen i marż, w tym w szczególności wysokość cen w okresie poprzedzającym wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego oraz uzasadnione zmiany kosztów produkcji i zaopatrzenia.

Ceny i marże mają być wyznaczone poprzez (i) określenie podstawy obliczenia maksymalnych marż lub (ii) ustalanie maksymalnego pułapu marż dla poszczególnych rodzajów obrotu albo marż naliczanych od ceny hurtowej.

W przypadku ustalenia maksymalnych cen na produkty, bezpośrednimi uprawnieniami dysponowałiby też sami konsumenci. Zgodnie bowiem z treścią art. 538 Kodeksu cywilnego, jeżeli w miejscu i czasie zawarcia umowy sprzedaży obowiązuje przepis określający cenę maksymalną, kupujący nie jest obowiązany do zapłaty ceny wyższej,

a sprzedawca, który otrzymał cenę wyższą, obowiązany jest zwrócić kupującemu pobraną różnicę.

3. Zakaz stosowania cen lub marż wyższych niż maksymalne

Art. 8b nowelizacji ustawy COVID-19 wprowadza zakaz stosowania w obrocie na terytorium Polski cen lub marż wyższych niż ceny lub marże maksymalne ustalone zgodnie z opisaną powyżej procedurą.

4. Mechanizmy kontroli

Kontrola przestrzegania ww. zakazu stosowania cen lub marż wyższych niż maksymalne sprawowana będzie przez następujące organy w zakresie ich właściwości:

- Inspekcję Farmaceutyczną;
- Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych;
- Inspekcję Sanitarną; oraz
- w zakresie niezastrzeżonym dla żadnego z powyższych organów – Inspekcję Handlową.

Zgodnie z uzasadnieniem projektu, w celu zapewnienia skuteczności i szybkiego przebiegu kontroli, będą one prowadzone z wyłączeniem niektórych przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców dotyczących ograniczenia kontroli działalności gospodarczej.

5. Sankcje za naruszenie zakazów

Za naruszenie zakazów ustalania cen lub marż wyższych niż maksymalne, przedsiębiorcy grozić będzie kara pieniężna w wysokości od 5 000 do 5 000 000 złotych, nakładana przez odpowiedni organ, tj. wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego, wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego lub wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej.

Ponadto, wprowadzono możliwość nakładania dodatkowej kary pieniężnej przez Prezesa UOKiK w dwóch wysokościach:

- a) do 10% obrotu przedsiębiorcy uzyskanego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca – choćby nieumyślnie – dopuścił się naruszenia ww. zakazu wielokrotnie w przypadku wielu towarów lub usług lub na dużą skalę; oraz

- b) do 5% obrotu przedsiębiorcy (lecz nie więcej niż 50 000 000 złotych) uzyskanego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca – choćby nieumyślnie – nie udzielił informacji żądanych przez Prezesa UOKiK, udzielił informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd lub uniemożliwia lub utrudnia rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli.

Na bieżąco monitorujemy działania ustawodawcy i będziemy niezwłocznie informować Państwa o wszelkich istotnych zmianach.

W razie jakichkolwiek pytań lub wątpliwości, służymy pomocą i pogłębioną analizą prawną interesujących Państwa tematów.

r.pr. Marcin Kolasinski

e-mail: marcin.kolasinski@krklegal.pl

apl. adw. Aleksandra Kardas

e-mail: aleksandra.kardas@krklegal.pl